

Budget 2024 med plan för 2025–2026

Fastställd av kommunfullmäktige 6 november 2023, § 216

NBGK: 2023/1084

Budget 2024 med plan för 2025-2026

Rapportperiod: 2024-01-01 Organisation: Norbergs kommun

Innehållsförteckning

Budget 2024 med plan för 2025-2026	1
Politisk inriktning 2024–2026	2
Norbergs kommuns vision och långsiktiga mål	4
Kommunens budgetprocess	5
Samhällsekonomisk utveckling.....	6
Demografisk utveckling	7
Ekonomisk översikt och analys	9
Resursfördelning – demografisk modell och indexmodell	11
Taxor och avgifter.....	11
Internränta och kapitalkostnader.....	11
Skatteintäkter och statsbidrag.....	12
Befolkning, skatteunderlag och utdebitering (skattesats).....	12
Kommunal inkomstskatt.....	12
Budget 2024 och plan 2025-2026	13
Resultatbudget	13
Driftbudget.....	15
Balansbudget.....	17
Investeringsbudget	18

Politisk inriktning 2024–2026

Budget för 2024 och plan för 2025-2026 är en budget i tuffa ekonomiska tider. Osäkerheten kring statsstöd och kostnadsutveckling innebär att vissa satsningar förskjuts medan andra kan genomföras. Det är tydligt att kommunen behöver fortsätta sitt arbete med att effektivisera och vidare utveckla en välfärd som svarar mot behoven. Insatser för ökad trygghet och ett mer aktivt arbete mot narkotika är en självklar del av det.

Norbergs omfattande kultur- och idrottsverksamhet ska uppmuntras och stödjas för att kunna fortsätta vara mötesplatser för olika åldrar. Föreningslivet måste tas på allvar då ideellt arbete är byggstenar för kreativitet, välbefinnande och arbetstillfällen. Det är också grunden för vår demokrati. I Norberg samlas många ideella krafter och medverkar vid små och stora evenemang som ger eko inte bara i Sverige utan i hela världen.

Budgeten är en satsning på samhällsbyggnad och näringsliv utan att göra avkall på kultur och välfärd. För 2024 behöver nämnderna anpassa sina kostnader för att skapa utrymme för de kommande årens behov. I Norbergs kommun har vi varit vana att under en längre tid kunna redovisa starka resultat. Därigenom har kommunen haft möjlighet att reservera delar utifrån ett positivt resultat, resultatutjämningsreserven (RUR). Läget är annat nu och risken för att kommunen behöver använda RUR under perioden för att balansera ett eventuellt underskott är tydlig. Ett högre ränteläge än tidigare samtidigt som inflationen har pressat upp priser på drivmedel, livsmedel mm påverkar kommunens ekonomi framåt. En åldrande befolkning innebär även det ett visst tryck på kommunens kostnader. För att möta utvecklingen behöver kommunens kostym anpassas och verksamheten effektiviseras.

För att det ska bli möjligt att genomföra de nödvändiga satsningarna väljer kommunen att budgetera med ett lägre resultat under några år för att i slutet av perioden återgå till 2% målet. Det möjliggörs genom de senaste årens starka resultat. I budget för 2024 finns både effektiviseringar och satsningar.

Några viktiga delar i budgeten:

- Generell effektivisering om 1,5 %.
- Nämndernas åtgärdsprogram för ekonomi i balans ska genomföras.
- Socialnämnden får ett extra tillfälligt anslag om 6 mnkr.
- Heltidsresan genomförs under perioden.
- Nya riktlinjer för äldreomsorg ska säkerställa en god omsorg för alla.
- Norbergs kulturarv ska förvaltas och en satsning på 500 tkr årligen görs för att skydda Norbergs kulturfastigheter.
- En ny förskola projekteras
- Ett utvecklingsprogram för Kärrgruvan ska tas fram
- Västra centrum ska utvecklas till nytt bostadsområde
- Stödet till näringslivet ska utvecklas och stärkas
- Kollektivtrafiken ska utvecklas

1. Kommunstyrelsens budgetförslag (tkr)

	Planeringsförutsättningar, mars			Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunfullmäktige	-35 327	-36 220	-37 317	-36 011	-36 614	-37 711
Varav arvoden, revision mm.	-3 084	-3 409	-3 483	-2 884	-3 209	-3 283
Varav samverkansorgan totalt	-31 846	-32 810	-33 834	-32 729	-33 099	-34 113
Varav:						
<i>NVK</i>	<i>-13 324</i>	<i>-13 728</i>	<i>-14 156</i>	<i>-13 324</i>	<i>-13 728</i>	<i>-14 156</i>
<i>Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund</i>	<i>-6 452</i>	<i>-6 647</i>	<i>-6 855</i>	<i>-6 516</i>	<i>-6 711</i>	<i>-6 919</i>
<i>V-Dala miljö- och byggnadsnämnd</i>	<i>-4 024</i>	<i>-4 146</i>	<i>-4 276</i>	<i>-4 024</i>	<i>-4 146</i>	<i>-4 276</i>
<i>V-Dala Lönenämnd</i>	<i>-1 366</i>	<i>-1 407</i>	<i>-1 451</i>	<i>-1 670</i>	<i>-1 711</i>	<i>-1 755</i>
<i>Norra Västmanlands ekonominämnd</i>	<i>-5 694</i>	<i>-5 866</i>	<i>-6 049</i>	<i>-6 504</i>	<i>-6 092</i>	<i>-6 275</i>
<i>Norra Västmanlands Samordningsförbund</i>	<i>-176</i>	<i>-181</i>	<i>-187</i>	<i>-176</i>	<i>-181</i>	<i>-187</i>
<i>Överförmyndarnämnden</i>	<i>-481</i>	<i>-496</i>	<i>-511</i>	<i>-515</i>	<i>-530</i>	<i>-545</i>
Nämnder i Norbergs kommun	-357 630	-360 617	-362 899	-368 588	-367 178	-369 180
Varav:						
Kommunstyrelsen	-36 425	-36 851	-37 462	-34 963	-36 489	-37 100
Kultur & fritidsnämnden	-18 061	-18 181	-18 386	-18 239	-18 549	-18 674
Socialnämnden	-160 854	-163 963	-165 733	-170 422	-168 074	-169 644
<i>varav äldreomsorg</i>	<i>-86 617</i>	<i>-89 668</i>	<i>-90 717</i>	<i>-89 370</i>	<i>-92 421</i>	<i>-93 470</i>
Barn- och utbildningsnämnden	-142 290	-141 621	-141 318	-144 964	-144 065	-143 762
<i>varav förskola</i>	<i>-30 320</i>	<i>-29 440</i>	<i>-29 584</i>	<i>-31 553</i>	<i>-30 673</i>	<i>-30 817</i>
<i>varav förskoleklass, grundskola, skolbarnomsorg</i>	<i>-65 783</i>	<i>-66 640</i>	<i>-65 041</i>	<i>-67 499</i>	<i>-68 356</i>	<i>-66 757</i>
<i>varav gymnasiet</i>	<i>-28 787</i>	<i>-28 515</i>	<i>-29 464</i>	<i>-28 787</i>	<i>-28 515</i>	<i>-29 464</i>
Summa verksamheterna	-392 957	-396 837	-400 216	-404 599	-403 792	-406 891

Norbergs kommuns vision och långsiktiga mål

Kommunfullmäktige fastställde i december 2019 en vision för Norbergs kommun, Tillsammans för Norberg 2030:

*Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla.
Mångfald är den självklara drivkraften för hållbar utveckling.*

Till visionen är sex strategiska områden kopplade och de utgör plattformen för det fortsatta målarbetet. Inom varje område finns långsiktiga mål, och kommunfullmäktige har också fastställt uppdrag som ska uppnås under mandatperioden 2024–2026:

Tillsammans för Norberg 2030

Strategiskt område	Långsiktiga mål	Gemensamma uppdrag till nämnderna under mandatperioden 2023–2026
Norberg – att leva och verka i	1. Vi har den bästa skolan för varje barn och ungdom 2. Vi har en god folkhälsa 3. Vi har attraktiva och hälsosamma boendemiljöer för alla invånare	1. I Norbergs kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning.
Norberg – att leva och verka i	4. Allas förmågor tas tillvara, det finns goda och lika möjligheter till livslångt och livsvitt lärande för alla åldrar. 5. Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen.	2. Alla som bor i Norberg ska känna sig trygga.
Arbete och föreningsliv i Norberg	6. Invånare och besökare erbjuds aktiviteter och upplevelser för alla åldrar och kön. 7. Vi har ett klimat som gynnar entreprenörer.	3. Deltagandet i Norbergs förenings- och kulturliv ska öka och bli mer jämställt 4. Norbergs kommun ska underlätta för företag att etableras och utvecklas i Norberg.
Miljö och klimat, hållbarhet och tillgänglighet i Norberg	8. Vi har social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i fokus.	5. Norbergs kommun ska vara fossilfri från 2030
Att bli äldre i Norberg	9. I Norberg är det lätt att bli äldre, här finns det goda livet med vård och omsorg som omfattar alla.	6. Norbergs kommuns brukare inom särskilt boende, hemtjänst och LSS ska vara nöjda med den omsorg de får.
Nytänkande Norberg	10. Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med medarbetare som har mod, är delaktiga samt stolta.	7. Norbergs kommuns medarbetare ska trivas på arbetet
God ekonomisk hushållning	11. Överskott motsvarande 2% av skatteintäkter och statsbidrag eftersträvas. 12. Soliditeten ska bibehållas på en positiv nivå. 13. Skattefinansieringsgraden av investeringar över en rullande femårsperiod ska vara 100%. 14. Amortering av låneskulden ska ske årligen.	8. Nämnderna ska effektivisera minst 1% om året

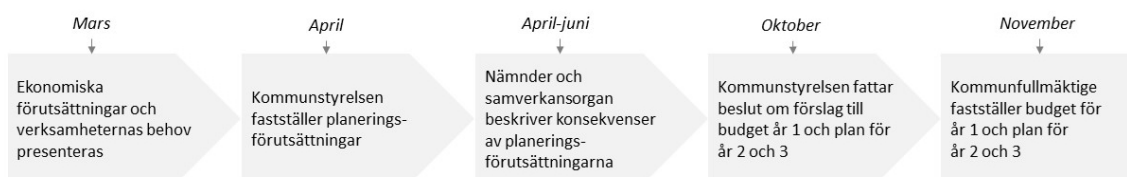
Det strategiska området *God ekonomisk hushållning* tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Målen anger de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet kommunen bedriver. Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå skall kunna garanteras även nästkommande generation utan att en högre skatt ska behöva uttaxeras. Med utgångspunkt från kommunens ekonomiska situation, ska kommunen ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål.

I kommunens ekonomistyrningspolicy fastställs att kommunen ska ha ett budgeterat överskott med två procent av skatter och generella statsbidrag. Överskottet är knutet till skatteutvecklingen för att säkerställa en god ekonomisk hushållning enligt intentionerna i kommunallagen. Ett överskott i budgeten ger dessutom en god beredskap för oförutsedda händelser under budgetåret.

Kommunens budgetprocess

Budgetprocessen i Norbergs kommun startar i mars månad året innan budgetåret. Kommunens ekonomiska förutsättningar presenteras då tillsammans med verksamheternas behov. Detta utgör underlag för kommunstyrelsens beslut om planeringsförutsättningar för budget och plan. I juni presenterar nämnder och samverkansorgan vilka konsekvenser de fastslagna planeringsförutsättningarna väntas ge. Kommunstyrelsen överlämnar senast i oktober ett förslag till budget till kommunfullmäktige, som behandlar och fastställer den slutliga budgeten i november.

Budgetprocess Norbergs kommun, översikt

Samhällsekonomisk utveckling

Konjunkturen

Jämfört med den prognos SKR presenterade i augusti (Aktuell Ekonomi 23:36) visar nu prognosen för skatteunderlaget en svagare utveckling fram till 2026. En svagare utveckling för antalet arbetade timmar under det första halvåret i år samt en inbromsning av arbetsmarknaden under det andra halvåret förklarar nedrevideringen av skatteunderlaget 2023. Även 2024 är nedreviderat medan 2025 ligger kvar på samma nivå som tidigare.

Den globala konjunkturen dämpas på bred front till följd av den pågående inflationsbekämpningen. Penningpolitiken är starkt åtstramande och finanspolitiken är relativt stram. Globala utbudsstörningar från pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har klingat av, men oron för nya störningar är fortsatt stor. Hur energipriserna kommer att utvecklas kommande vinter är en sådan osäkerhetsfaktor.

Svensk ekonomi drabbas hårt av den pågående inflationsbekämpningen och BNP faller i år. Högt skuldsatta svenska hushåll, vars känslighet för förändrade marknadsräntor är hög, bidrar till den snabba nedgången. Trots en svag BNP-utveckling har arbetsmarknaden än så länge stått stark. Den starka sysselsättningsgraden har till viss del motverkat de negativa impulserna från de högre prisnivåerna och utgiftsräntor. Detta har bidragit till att dämpa fallet i hushållens konsumtion i nominella termer. Realt minskar dock hushållens disponibla inkomster kraftigt i år. Det reallönetapp som nu sker till följd av den höga inflationen kommer att ta flera år att ta igen.

Inflationstoppen ligger bakom oss och inflationen minskar nu även om den fortfarande är väldigt hög – den ligger ännu klart över Riksbankens mål om en KPIF-inflation på 2 procent. Fallande energipriser och lägre livsmedelspriser globalt bidrar till att den importerade inflationen blir allt lägre. Detta motverkas delvis av den svaga kronan. Allteftersom de finansiella marknaderna återgår till ett mer normalt läge räknar SKR med att kronan kommer att stärkas. För inhemska varor och tjänster har pristrycket varit högt på sistone, inte minst tjänstepriskomponenten i KPI. Detta hänger säkerligen ihop med att arbetsmarknaden hittills har varit förhållandevis stark, vilket i viss grad motverkar en snabbare nedgång för inflationen. Under vintern och nästa år kommer dock lågkonjunkturen, driven av den åtstramande penningpolitiken, sätta allt tydligare avtryck på arbetsmarknaden, med lägre sysselsättningsandel och högre arbetslöshet som följd. Detta accelererar nedgången i inflationen. SKR bedömer att den aviserade finanspolitiken i budgetpropositionen för 2024 kommer att bidra till ett marginellt högre inflationstryck. Sett till helåret 2024 är vår bedömning att KPIF-inflationen kommer ligga något över målet om 2 procent.

Att inflationen tydligt kommer ned mot inflationsmålet nästa år innebär att räntenivån kommer sänkas under nästa år. Räntenivåerna de kommande åren väntas dock förbli varaktigt högre än vad som gällt de senaste åren, innan den branta ränteuppgång som inleddes 2022. Successiva räntesänkningar framöver bidrar till en långsam återhämtning av svensk ekonomi. Den inhemska efterfrågan bedöms nästa år ha förutsättningar att driva BNP-tillväxten mer än utrikeshandeln som utvecklas svagt även nästa år, givet fortsatt svag global tillväxt. Sammantaget befinner sig svensk ekonomi fortsatt i lågkonjunktur 2024. BNP ökar men endast svagt. Återhämtningen får bättre fart under 2025 och 2026 när även konjunkturen i vår omvärld antas repa sig.

2. Nyckeltal för den svenska ekonomin (Procentuell förändring om inte annat anges)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	2,8	-0,6	1,0	3,6	2,4	1,7
Arbetade timmar	2,3	2,0	-0,3	1,7	-1,4	0,8
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,5	7,6	8,6	8,6	8,0	7,7
Befolkning, 15-74 år	0,3	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaper	6,4	5,0	3,6	5,2	4,7	4,1
Timlön, Nationalräkenskaper	3,9	2,9	3,9	3,4	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,8	3,9	3,4	3,3	3,3
Inflation, KPIF	7,7	5,9	2,3	2,1	2,0	2,0
Inflation, KPI	8,4	8,5	3,1	1,6	1,8	1,8
Styrränta, värde vid årets slut, procent	2,5	4,3	2,8	1,8	1,8	1,8

BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15–74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaper avser anställdas timmar.

Källa, text och tabell: Cirkulär 23:41, SKR

Demografisk utveckling

Under 2022 minskade folkmängden i Norbergs kommun med 87 personer, från 5 714 till 5 627 invånare. Anledningen till den minskade befolkningen var ett flyttnetto på -51 personer och ett födelsenetto på -36 personer. Under året flyttade 381 personer till Norberg, vilket var färre än 2021. Antalet personer som flyttade från Norberg uppgick till 432. Flyttnettot (antalet inflyttade minus utflyttade) under 2022 var således -51 personer. Det föddes 44 barn under 2022, 6 färre än året innan. Antalet personer som avled var 80 vilket är 1 färre än året innan. Sammantaget ger detta ett födelsenetto (antalet födda minus döda) under året på -36 personer. På grund av justeringar från Statistisk Centralbyrån (SCB) stämmer inte alltid summan av angivna förändringar exakt med den totala förändringen i folkmängd. Källan till samtliga tabeller gällande demografisk utveckling är Statisticons befolkningsprognos 2023-2032.

3. Befolkningsutveckling

	1980	1990	2000	2022	2023	2032
Födda	88	82	51	44	47	46
Döda	82	89	81	80	74	77
Födelseöverskott	6	-7	-30	-36	-27	-31
Inflyttade	334	438	227	381	400	392
Utflyttade	287	344	344	432	411	383
Flyttnetto	47	94	-117	-51	-11	9
Folkökning	53	87	-147	-87	-37	-22
Folkmängd	6 843	6 665	5 939	5 627	5 590	5 357

Befolkningsprognos

Enligt Statisticons prognos kommer befolkningen att minska med 129 personer mellan år 2022 och planperiodens slut, år 2026.

4. Befolkningsprognos

Ålder/år	2022	2023	2024	2025	2026	Diff antal
0-5	336	313	305	305	296	-40
6-9	221	241	243	240	244	23
10-12	198	189	185	172	174	-24
13-15	197	197	201	197	191	-6
16-18	201	188	186	192	192	-9
19-24	288	288	280	277	277	-11
25-44	1 177	1 181	1 169	1 164	1 147	-30
45-64	1 423	1 402	1 387	1 380	1 369	-54
65-79	1 185	1 171	1 149	1 128	1 114	-71
80-100	401	419	451	471	495	94
Totalt	5 627	5 590	5 556	5 525	5 498	-129

Befolkningsprognos - Förskola

Åldern 1-5 år påverkar den demografiska tilldelningen av budget till förskolan.

Statisticons prognos visar att åldersgruppen beräknas minska från 291 barn år 2022 till 250 barn år 2026.

5. Befolkningsprognos, förskola

Ålder/år	2022	2023	2024	2025	2026
1-5	291	265	257	258	250

Befolkningsprognos - Grundskola och gymnasium

Åldern 6-15 år påverkar den demografiska tilldelningen av budget till grundskolan.

Statisticons prognos visar att åldersgruppen 6 år beräknas öka från 55 elever till 74 elever år 2023 för att sedan minska till 60 elever år 2026. Antal elever i åldern 7-15 beräknas minska från 561 elever till 548 elever år 2025 men har en tillfällig topp år 2024 med 569 elever. Elever i gymnasieåldern 16-18 år beräknas minska från 201 elever år 2022 till 192 elever år 2026.

6. Befolkningsprognos, 6-18 år

Ålder/år	2022	2023	2024	2025	2026
6	55	74	60	52	60
7-15	561	554	569	558	548
16-18	201	188	186	192	192

Befolkningsprognos - Äldreomsorg

Antalet personer i åldersgruppen 65-79 år beräknas minska under perioden från 1 185 till 1 114 personer. Åldersgruppen 80-89 år beräknas öka från 327 till 427 personer och åldersgruppen 90+ beräknas minska från 74 till 68 personer.

7. Befolkningsprognos, äldreomsorg

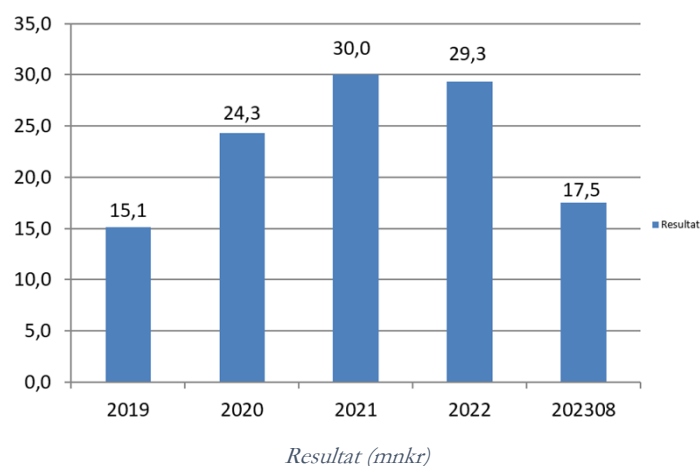
Ålder/år	2022	2023	2024	2025	2026
65-79	1 185	1 171	1 149	1 128	1 114
80-89	327	350	384	406	427
90+	74	70	68	64	68

Ekonomisk översikt och analys

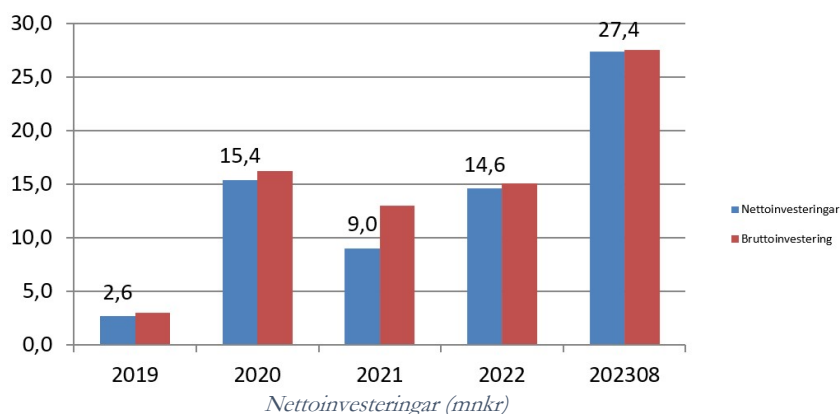
Resultatutveckling

Norbergs kommun har redovisat överskott de senaste åren. För år 2019 redovisas ett överskott på 15,1 mnkr främst på grund av överskott på fastigheter och lägre kostnader för kommunal teknisk verksamhet. För år 2020 redovisas ett överskott på 24,3 mnkr. Orsaken är framförallt att underhåll av kommunens fastigheter varit lägre än beräknat och kommunen har fått extra statsbidrag från staten. Resultaten mellan år 2019 och 202308 uppgår till 116 mnkr och har bidragit till att soliditeten har förbättrats från -7% till +19%. Resultatet per sista augusti 2023 uppgår till 17,5 mnkr.

Investeringar

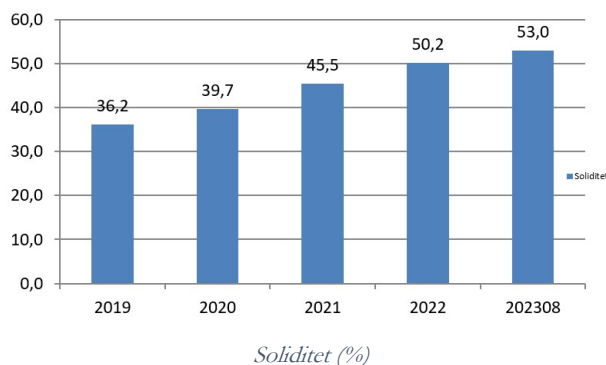
Bruttoinvesteringarna uppgår till 27,4 mnkr per sista augusti. För investeringar med NVK som utförare redovisas ett utfall på 26,8 mnkr. Det är främst underhållsinsatser på VA, gator, bostäder och fastighet som uppgår till 16,9 mnkr. Ombyggnad av kommunhuset uppgår till 5,4 mnkr. Ombyggnad på Öjersbo uppgår till 3,0 mnkr. Allaktivitetsplan på Svanen uppgår till 1,0 mnkr. Investeringar inom Kommunstyrelsen uppgår till 0,7 mnkr.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Den anger hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen äger, det vill säga eget kapital i förhållande till det totala kapitalet. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen samt tillgångar och skulders förändring. Soliditeten per den sista augusti år 2023 uppgick till 53,0% jämfört med 50,2% år 2022. Förbättringen beror i huvudsak på det resultatet för år 2022.

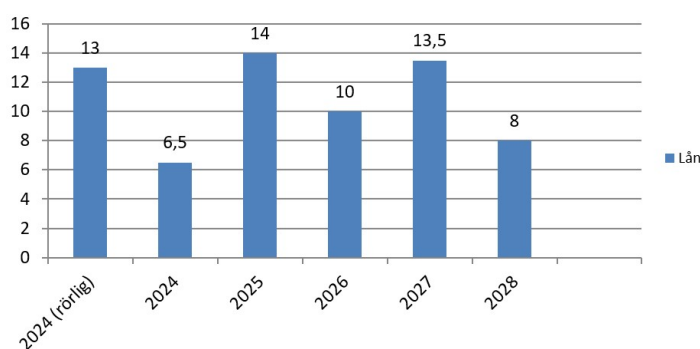
Om hela pensionsskulden tas med i beräkningen visar kommunen en soliditet på 19,2%. (2022: 16,7%).

Långfristiga skulder

Kommunen har en låneskuld på 65,0 mnkr. Under året har 1,0 mnkr amorteras. Den genomsnittliga räntan under året uppgick till 1,59 %. För år 2022 uppgick den genomsnittliga räntan till 0,94%.

Ungefär en femtedel av låneskulden, 13,0 mnkr (20,0%) ligger med rörlig ränta och resterande delar med fast ränta. Lån med rörlig ränta löper till 2024. Amortering på lånen sker i samband med förfall.

Förfalloprofil, långfristiga skulder (mnkr)

Pensioner

Kommunens totala pensionsåtagande uppgick per den sista december 2022 till 175,7 mnkr jämfört med 173,7 mnkr år 2021. Pensioner intjänade fram till 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och uppgick till 133,2 mnkr per den sista december år 2022 (2021: 134,4 mnkr). Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och uppgick per den sista december år 2022 till 42,5 mkr (2021: 39,3 mkr). Pensionsskulden kommer de närmaste två åren att öka med cirka 8 miljoner kronor per år innan skulden börjar att minska.

8. Pensionsåtaganden (mnkr)	2018	2019	2020	2021	2022
Avsättningar	34,1	36,2	37,6	39,3	42,5
Ansvarsförbindelse	146,1	137,9	137,8	134,4	133,2
Summa	180,2	174,1	175,4	173,7	175,7
Återlånade medel	180,2	174,1	175,4	173,7	175,7

Resursfördelning – demografisk modell och indexmodell

Resursfördelningen till verksamheterna styrs av två modeller, en demografisk modell och en indexmodell. Den demografiska modellen används för resursfördelning avseende äldreomsorg, förskola, grundskola (ej anpassad grundskola) förskoleklass, skolbarnomsorg och gymnasieskola. En demografisk budgetmodell innebär att budgetramen anpassas efter förändringar i befolkningsunderlaget. För övriga verksamheter som kommunen bedriver i egen regi eller köper från andra indexeras kostnader och intäkter.

Uppräkning av budgetramar för samverkansorganisationerna – indexmodellen

Budgetramarna för samverkansorganisationerna har räknats upp enligt indexmodellens uppräkningsfaktor för köpt verksamhet, det vill säga 3,0% inför år 2024.

Uppräkningstal indexmodell

Hyreskostnaderna räknas preliminärt upp i enlighet med den modell som tillämpas för Fagersta och Norbergs kommun.

9. Uppräkningstal 2024-2026

Kostnads-/intäktslag	Uppräkningsfaktor	2024	2025	2026
Hyreskostnad NVK kommunala lokaler	70% av KPI, ett års förskjutning	7,60%	1,61%	1,68%
Lönekostnader	Budgeteras på kommunstyrelsen (finans)	3,30%	3,30%	3,30%
Externa städkostnader	Lönekostnader i prisindex för kommunal vht	3,30%	3,30%	3,30%
Köpt verksamhet, externt	Viktat KPI 30% arbetskraftskostnader 70%	3,00%	3,03%	3,12%
Övriga kostnader	Övriga kostnader i prisindex för kommunal vht	2,30%	2,40%	2,70%
Övriga intäkter	Övriga kostnader i prisindex för kommunal vht	2,30%	2,40%	2,70%

Taxor och avgifter

Samtliga taxor och avgifter ska beredas till fullmäktiges budgetsammanträde i november. Beredningen ska bestå av politiska bedömningar av taxekonstruktionen samt dess ekonomiska betydelse. De taxor som ska ge kostnadstäckning ska indexjusteras årligen.

Internränta och kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna utgörs av avskrivningar och internränta. Beräkningarna sker enligt så kallad rak nominell metod. För budgetåret 2023 utgår internränta med 1,25 % enligt Sveriges kommuner och regioners förslag. För åren 2024 och 2026 används 2,5 %.

Kapitalkostnaderna, dvs. internränta och avskrivningar, som belastar förvaltningarna är ersättning till finansförvaltningen för det kapital som tagits i anspråk för investeringar.

Budgetramarna innehåller ingen kompensation för kapitalkostnader då denna kompensation fasats ut till och med år 2021. Förvaltningarna ansvarar för att budgetera kapitalkostnader för investeringar som planeras under år 2024-2026. En kalkylränta i nivå med en långsiktigt hållbar räntenivå bör användas vid beräkning av driftkostnadskonsekvenser, för att på så sätt få en rättvisande bild av kommande kostnader.

Skatteintäkter och statsbidrag

Norbergs kommun använder SKR:s prognoser för skatteunderlagsutveckling och förutsättningar för statsbidrag och utjämning: Cirkulär 23:41, Oktober.

10. Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	2024	2025	2026
Skatteunderlagets utv. riket %	3,29	4,96	4,32
Skatteunderlagets utv. Norberg %	2,05	3,76	3,21
Kommunalskatt	22,66	22,66	22,66
Befolkning, budget	5 590	5 556	5 525
Befolkning enligt Statisticon	5 556	5 525	5 498
Kommunal inkomstskatt			
Skatteintäkter	297,9	306,4	315,8
Slutavräkning	0,2		
Delsumma kommunal inkomstskatt	298,1	306,4	315,8
Statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag	84,7	90,5	93,8
Fastighetsavgift	12,5	12,5	12,5
Regleringsbidrag/- avgift	17,1	13,2	11,4
Kostnadsutjämning	13,1	11,1	15,4
LSS-utjämning	-5,3	-5,2	-5,2
Införande bidrag	0,0	0,0	0,0
Delsumma statsbidrag, utjämning	122,2	122,2	128,0
Summa skatteintäkter och statsbidrag	420,3	428,6	443,7

Befolkning, skatteunderlag och utdebitering (skattesats)

Förslag till budget 2024 är baserad på 5 590 invånare år 2024. Förslaget till budget är också baserad på oförändrad skattesats jämfört med år 2023, vilket innebär 22,66 kr.

Kommunal inkomstskatt

Skatteintäkter avser de skatteintäkter kommunen själv genererar och beräknas till 296,9 mnkr för år 2024. Utvecklingen av skatteintäkterna är främst beroende av befolkningsutvecklingen, skatteunderlagsutvecklingen och skattesatsen.

Budget 2024 och plan 2025-2026

Resultatbudget

11. Resultatbudget (tkr)	Budget 2023	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
		Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunfullmäktige	-34 309	-36 011	-36 614	-37 711
Nämnder i Norbergs kommun	-366 086	-368 588	-367 178	-369 180
Avgår internränta och avskrivningar	11 736	14 341	14 341	14 341
Finansförvaltning	-7 638	-21 374	-21 323	-28 893
Varav:				
Citybanan	-178	-178	-178	-178
Lokalbank & tomhyra	-1 850	-1 991	-2 090	-2 153
Lokalkostnadsbuffert	0	-616	-906	-906
Pensioner med mera	-4 907	-11 757	-2 296	-484
Lönekompensation	-703	-6 832	-15 854	-25 173
Avskrivningar	-10 977	-11 056	-11 056	-11 056
Verksamhetens nettokostnader	-407 273	-422 688	-421 829	-432 499
Skatteintäkter	287 240	298 107	306 403	315 784
Statsbidrag och utjämning	120 402	122 176	122 178	127 962
Riktat bidrag för äldreomsorg	3 059	3 059	3 059	3 059
Statsbidrag kommuner med högt mottagande	0	0	0	0
Uttag ur allmänna etableringsfonden	5 000	3 000	0	0
Finansiella intäkter	200	2 000	900	800
Finansiella kostnader	-4 135	-5 311	-3 065	-3 168
Summa finansiering och finansnetto	411 766	423 031	429 475	444 437
Årets resultat	4 493	343	7 646	11 938
Avstämning mot resultatmål				
Årets resultat	4 493	343	7 646	11 938
Resultatmål 2% av skatter och bidrag	8 153	8 439	8 560	8 829
Justerat resultatmål				
Avvikelse mot resultatmål	-3 660	-8 096	-914	3 110

Sammanfattning av antaganden i resultatbudget:

- Oförändrad utdebitering.
- Resultatmål 2% av skatter och bidrag nås inte under perioden.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag inför budget- och planperioden har beräknats i enlighet med Statisticons prognos. Per årsskiftet 2022/2023 hade kommunen 5 627 invånare. Statisticons prognos visar på 5 590 invånare vid slutet av år 2023, 5 556 invånare i slutet av år 2024 och 5 525 invånare i slutet av år 2025.
- Lönekostnadsökningarna på 3,3 % budgeteras i en central pott på finansförvaltningen.
- Anslaget för KS utvecklingsmedel beräknas till 6,7 mnkr årligen 2024–2026

- På grund av hög inflation slår indextalet för kommunala lokaler igenom år 2024 och uppgår till 7,6 % men påverkas även av en ökad internränta.
- En generell effektivisering om 1,5% har gjorts på alla verksamheter och nämnder.
- En stigande ränta kommer att öka kommunens räntekostnader. Effekten slår även igenom på internräntan som ökar från 1,5% till 2,5% vilket påverkar verksamheternas kapitalkostnader.
- Uttag ur etableringsfonden med 3 mnkr för utökning av budget för socialnämnden försvinner år 2024.
- Investering i kommunhuset är beslutad men ingen resultat effekt är ännu medräknad i budget.
- Förstärkning av socialnämnden budget föreslås.

Finansnetto

Finansiella intäkter beräknas öka till 2 mnkr tack vare högre ränta på banken. Finansiella kostnader beräknas öka på grund av hög finansiell kostnad på pensionsskulden. Räntekostnader på kommunens lån ökar varefter långfristiga lån omsätts.

12. Finansnetto (tkr)	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Finansiella intäkter			
Ränteintäkter	2 000	900	800
Finansiella kostnader			
Ränta pensionsskuld	-3 934	-1 469	-1 339
Räntekostnad Mimerlaven	-107	-128	-150
Räntekostnader lån	-1 155	-1 347	-1 552
Bankkostnader	-155	-121	-127
Avgift insättning	0	0	0
Summa finansiella kostnader	-5 311	-3 065	-3 168
Finansnetto	-3 311	-2 165	-2 368

Pensioner

Ett nytt pensionsavtal, AKAP-KR, införs från år 2023. Detta innebär ökade kostnader med ca 3,2-3,4 mkr årligen under perioden.

13. Pensioner (mnkr)	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Avgiftsbestämd ålderspension	17 031	16 754	17 343
Utbetalt före år 1998	10 536	10 696	10 729
Pensionsavsättning	8 591	10	-1 685
Utbetalningar NVK	159	161	160
Totalt	36 317	27 621	26 547

Driftbudget

14. Driftbudget	Budget 2023	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
		Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunfullmäktige	-34 309	-36 011	-36 614	-37 711
Varav:				
Arvoden, revision mm.	-3 028	-2 884	-3 209	-3 283
SFI övriga	-539			
NVK	-12 773	-13 324	-13 728	-14 156
Södra Dalarnas räddningstjänstförbund	-6 264	-6 516	-6 711	-6 919
V-Dala miljö- och byggnadsnämnd	-3 907	-4 024	-4 146	-4 276
V-Dala lönenämnd	-1 326	-1 670	-1 711	-1 755
Norra Västmanlands ekonominämnd	-5 847	-6 504	-6 092	-6 275
Norra Västmanlands Samordningsförbund	-171	-176	-181	-187
Överförmyndarnämnden	-454	-515	-530	-545
Nämnder i Norbergs kommun	-366 086	-368 588	-367 178	-369 180
Varav:				
Kommunstyrelsen	-35 696	-34 963	-36 489	-37 100
Kultur & fritidsnämnden	-17 972	-18 239	-18 549	-18 674
Socialnämnden	-163 940	-170 422	-168 074	-169 644
<i>varav äldreomsorg</i>	-85 614	-89 370	-92 421	-93 470
Barn- och utbildningsnämnden	-148 478	-144 964	-144 065	-143 762
<i>varav förskola</i>	-36 211	-31 553	-30 673	-30 817
<i>varav förskoleklass, grundskola, skolbarnomsorg</i>	-72 342	-67 499	-68 356	-66 757
<i>varav gymnasiet</i>	-30 650	-28 787	-28 515	-29 464
Summa verksamheterna		-404 599	-403 792	-406 891

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund, samt eventuell avtalsamverkan. Under kommunstyrelsen ligger Näringslivs- och arbetsutskottet, som ansvarar för kommunövergripande frågor såsom ekonomi, planfrågor, investeringar, personalpolitik, informations- och kommunikationshantering, näringslivsfrågor, infrastrukturfrågor och landsbygdsutveckling.

15. Ramanslag kommunstyrelsen

	Budget 2023	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
		Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunstyrelsen	-35 696	-34 963	-36 489	-37 100

I ramen har kommunstyrelsen fått kompensation för löneökningar.

Politiska satsningar i kommunstyrelsens förslag till budget

Kommunstyrelsen kommer under perioden öka insatser för att främja näringslivet. Genom att samla kommunikation och näringslivsarbete ska stöd, rådgivning och möten med näringslivet öka. Perioden har också ett tydligt samhällsbyggnadsperspektiv. Ett nytt bostadsområde tillsammans med ny förskola projekteras i Västra centrum. Samtidigt ska ett långsiktigt utvecklingsprogram för Kärrgruvan tas fram i dialog med boende, näringsidkare och föreningsliv. Ett modernt utvecklingsprogram som behåller fokus på livet mellan husen och det sociala mötet. Satsningar för att göra kommunen fossilfri till 2030 planeras fortgå.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för den strategiska planeringen inom sitt ansvarsområde. Nämnden hanterar stöd och stipendier till det fria kulturlivet samt stöd till bygdegårdar, föreningslivet och studieförbund i Norbergs kommun. Turism och till viss del besöksnäring ingår också inom ansvarsområdet. Inom kultur- och fritidsnämnden finns merparten av kommunens kulturverksamhet samt verksamhet för barn och unga såsom bibliotek, fritidsgård, kulturskola, offentlig konst samt en teater för scenkonst. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar även för Norbergs kulturmiljöer och kulturarv.

16. Ramanslag, kultur- och fritidsnämnden	Budget 2023	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
		Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kultur- och fritidsnämnden	-17 972	-18 239	-18 549	-18 674

I ramen har kultur- och fritidsnämnden fått kompensation för löneökningar.

Politiska satsningar i kommunstyrelsens förslag till budget

En satsning på kulturfastigheter genomförs. Nämnden fortsätter arbeten riktade till barn och unga genom kulturskolan, fritidsteamet och biblioteket med oförändrad kraft. Steg ska tas för att utveckla digitala tjänster. Föreningslivet står inför utmaningar med sjunkande medlemsantal, ett nytt styrdokument för föreningsbidrag är på plats och nämnden stöttar föreningslivet med målet att vända på trenden. Afrikansk svinpest kommer påverka flera av kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden under perioden.

Socialnämnden

Socialnämnden har ansvar för socialkontoret som bedriver individ- och familjeomsorg, arbetsmarknadsenhet, äldreomsorg, omsorg för funktionsnedsatta, socialpsykiatri samt kommunal hälso- och sjukvård organiserat i olika områden. I organisationen ingår även ansvaret för ett tillagningskök med ansvar för tillagning och leverans av mat till de olika verksamhetsområden som lyder under socialkontoret.

17. Ramanslag socialnämnden	Budget 2023	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige			Förändring, demografisk modell 2024–2026
		Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	
Socialnämnden	-163 940	-170 422	-168 074	-169 644	
varav äldreomsorg	-85 614	-89 370	-92 421	-93 470	6,0%

I ramen har socialnämnden fått kompensation för löneökningar och demografisk förändring. Den demografiska förändringen under perioden 2024–2026 ger ett tillskott på 6%.

Politiska satsningar i kommunstyrelsens förslag till budget

Socialnämnden ska under året genomföra ett omfattande åtgärdsprogram för att nå en budget i balans. Åtgärderna syftar bland annat till att stärka kontinuitet och kvalitet inom individ- och familjeomsorgen. Inom äldreomsorgen ska nya riktlinjer tas fram som säkerställer att kommunen på ett bra sätt kan möta de äldres behov. I takt med att insatser i hemmet ökar minskar behovet av särskilt boende. Nämnden avser att stänga en avdelning under året då många platser är tomma. Köken ska ses över tillsammans med barn- och utbildningsnämnden för att skapa en effektiv köksorganisation.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för förskola inklusive ett tillagningskök samt tre mottagningskök, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola inklusive två mottagningskök, Elevhälsa, Kulturskolans medarbetare samt administration av gymnasieskolan. Inom nämndens ansvarsområde ligger även det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) som gäller för ungdomar mellan 16–20 år.

18. Ramanslag, barn- och utbildningsnämnden	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige				Förändring demografisk modell 2024-2026
	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	
Barn- och utbildningsnämnden	-148 478	-144 964	-144 065	-143 762	
varav förskola	-36 211	-31 553	-30 673	-30 817	-11,6%
varav förskoleklass, grundskola, skolbarnomsorg	-72 342	-67 499	-68 356	-66 757	-0,8%
varav gymnasiet	-30 650	-28 787	-28 515	-29 464	-4,4%

I ramen har barn- och utbildningsnämnden fått kompensation för löneökningar och demografisk förändring. De demografiska förändringarna under perioden 2024–2026 innebär minskningar för nämndens verksamheter.

Politiska satsningar i kommunstyrelsens förslag till budget

Barn- och utbildningsnämnden planerar för en ombyggnation av Centralskolan samt projektering av en ny förskola med 5–6 avdelningar. Även om antalet barn i förskolan minskar på sikt finns behov av bra lokaler både för barnens utveckling och för personalens arbetsmiljö. Ett viktigt utvecklingsarbete är att rusta våra ungdomar för att klara av gymnasiet inom utsatt tid, därigenom skapas ekonomiska förutsättningar för att fortsätta utveckla hela barn- och utbildningsnämndens område. Tillsammans med Socialnämnden ska en långsiktig plan för köksorganisationen arbetas fram.

Balansbudget

19. Balansbudget (mnkr)	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tillgångar			
Anläggningsstillgångar	173	212	263
Bidrag statlig infrastruktur	2	2	1
Omsättningsstillgångar	223	195	143
Summa tillgångar	398	408	408
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	199	210	210
Avsättning pensionsförpliktelser, övriga förpliktelser	43	50	57
Långfristiga skulder	66	65	64
Kortfristiga skulder	90	83	77
Summa skulder och eget kapital	398	408	408

Investeringsbudget

Investeringsvolymen har i enlighet med kommunens ekonomistyrningspolicy lagts i nivå med summan av beräknade ordinarie avskrivningar och årets resultat. Utgångspunkten är att investeringar finansieras med egna medel. Om nya lån behöver upptas skall det i första hand göras för investeringar i intäktsfinansierad verksamhet.

20. Finansiering av investeringar (tkr)	2024	2025	2026
Avskrivningar	11 056	11 056	11 056
Budgeterat resultat Norberg	343	7 646	11 938
Summa investeringsutrymme	11 343	18 702	22 994

De egna nämnderna i Norbergs kommun har i investeringsbudgeten tilldelats ett investeringsutrymme om 1 mnkr per nämnd. Investeringsutrymmet ger nämnderna bättre förutsättningar att hantera verksamheternas behov under perioden.

21. Investeringsbudget netto (tkr)	Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige		
	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunfullmäktige (utförare NVK)	26 382	26 382	26 382
<i>varav investering u-håll fastighet</i>	16 548	16 548	16 548
<i>varav investering u-håll gata & väg</i>	2 708	2 708	2 708
<i>varav investering u-håll VA</i>	5 715	5 715	5 715
<i>varav investering bostäder</i>	1 411	1 411	1 411
Nämnder i Norbergs kommun	4 000	4 000	4 000
Kommunstyrelsen	1 000	1 000	1 000
Kultur & Fritidsnämnden	1 000	1 000	1 000
Barn- och utbildningsnämnden	1 000	1 000	1 000
Socialnämnden	1 000	1 000	1 000
Totalsumma investeringar Norberg	30 382	30 382	30 382

Budgetperiodens pågående investeringar och investeringar under planering

Investeringarna i tabell 23 förbereds av förvaltningen, men inga investeringsbeslut är fattade ännu.

22. Pågående investeringar (tkr)

	Beslutad totalutgift	Ackumulerat utfall	Prognos, genomfört år:
Kommunfullmäktige (utförare NVK)			
Bjurfors, Vatten och avlopp	14 000	2 050	2024-2025
Ombyggnad PKC, Kommunhuset	56 000	7 495	2024
Öjersbo, ombyggnad Korttids	7 000	3 967	2024
Totalsumma pågående investeringar	70 600	9 545	

23. Planerade – ej beslutade investeringar (tkr)

	Prognos beslut	Prognos genomförande	Prognos totalutgift
Säkerhetshöjande åtgärder LSS	2023	2024	1 500
Ny förskola	2024	2025–2026	52 000
Västra centrum, vägar och VA			
Kärrgruvan, Bolagshagen	2024		

